

DINGSDAG 5 JUNIJ.

— Volgens despeche uit Stockholm van 1 dezer, heeft de Koning den vrijheer van *Manderström*, thans secretaris van Buitenlandsche Zaken, tot Zweedsch Gezant te Weenen benoemd, welke benoeming door de dagbladen der genoemde hoofdstad gezegd wordt gewigtige opzichten zijnde onderhandelingen aan te duiden.

PETERSBURG den 25 mei.

LONDON den 2. Junij.

LONDON den 2. Juni.

Op uitnoodiging van graaf Ornau hebben de Koning van Portugal en de hertog van Oporto de benoeming tot ambassadeur

verlangen van 's-Prinsen moeder, de Hertogin van Orleans, ondernomen zou zijn.

land is aangekomen en het certificaat bij de binnenvaart

hier te Lande aan de ambtenaren der in- en uitgaande regten wordt aangeboden en door hen is ingetrokken.

's GRAVENHAGE den 4 juni.
Z. M. heeft benoemd tot hofdame bij H. K. H. prinses Frederik der Nederlanden jonkvrouwe C. H. A. baronesse Bentinck van Schoonheten.

Heden wordt in de residentie verwacht Z. K. H. de Prins van Württemberg, broeder van H. M. de Koningin.
Op de heden op de Lange Beestenmarkt alhier gehouden paardenmarkt, was het getal paarden niet groot, doch er bevonden zich daaronder eenige zeer goede.

De door het Stedelijk Bestuur uitgelooftde premie van f 40 voor het schoonste merrieaard is toegekend aan den heer W. C. van der Kuylen alhier, voor zijn zwart langstaart merrieaard; en die van f 50, van wege de Maatschappij van Landbouw, afdeeling 's Gravenhage en omstreken, uitgelooft voor het beste span ploegpaarden, is toegekend aan den heer C. Waterreus, te Scheveningen.

Staten-Generaal.

TWEDE KAMER. — Zitting van maandag 4 juni.

In deze zitting is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet tot verhooging van hoofdsruk V (binnenlandsche zaken) der Staatsbegroting voor 1855. — Verzending naar de afdeelingen.
Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over het ontwerp van wet tot afschaffing van den accijns op het gemaal.

De heer van Lynden brengt een ongunstig oordeel over het ontwerp uit. — De heer de Kempenaer ondersteunt in het breede wat tot bestrijding van dit ontwerp in de gewisselde stukken is opgenomen. — De heer van Goltstein motiveert de afkeurende stem, welke hij zal uitbrengen. — Ook de heer Mackay kan zich niet met het ontwerp vereenigen.

De voortzetting der discussie wordt daarna op morgen bepaald.

ROTTERDAM den 4 juni.

Daar het algemeen bekend was, dat de Koninklijke Belgische societeit *St. Cecilia* van Mechelen heden voormiddag per stoomboot van Antwerpen alhier zou aankomen, ten einde heden alhier en vervolgens morgen te 's Gravenhage en overmorgen te Dordrecht muzikale uitvoeringen te geven, de opbrengst waarvan bestemd is voor de noodlijdenden door den jongsten watersnood hier te Lande, had zich heden ochtend eene ontelbare menigte naar den omtrek der Veerkade begeven, waar de stoomboot aankomen en de feestelijke ontvangst plaats grijpen moest.

Het terrein voor het stationsgebouw van den Antwerpen-Rotterdamspoorweg was in tijds afgezet. Dat stationsgebouw prijkte met de Nederlandsche en Belgische vlaggen, terwijl uit vele huizen daar in de nabijheid en ook van het vereenigingsgebouw der Koninklijke Nederlandsche Yachtclub vlaggen wapperden en de meeste der in de rivier en in de berghaven liggende schepen rijk met vlaggen getooid waren.

Ten twaalf ure kondigde het gebulder van het geschut van verscheiden schepen de nadering aan van de met tal van vlaggen versierde stoomboot *Stad Antwerpen*, welke dit saluut beantwoordde, terwijl de muziek onzer schutterij zich deed hooren. Aan boord van deze stoomboot bevonden zich ongeveer 200 leden der Koninklijke Belgische societeit *St. Cecilia* van Mechelen, waaronder een dertigtal zangers van de *Groote Harmonie* van Brussel. Bij het aanleggen der boot werd het gezelschap ontvangen door de commissie tot regeling der muzikale uitvoeringen hier ter stede van meergenoemde societeit, door eene deputatie uit dergelijke commissie te 's Gravenhage, door heeren officieren der dienstdoende schutterij en van het garnizoen, door het korps muzikanten der dienstdoende schutterij, en door deputatien van verschillende liedertafels en muziekvereeningen hier ter stede; zoodra de commissie uit het bestuur der societeit *St. Cecilia* aan wal was gestapt, rigtte de ed. achtb. heer J. F. Hoffman, voorzitter der commissie alhier, tot haar een hartelijken welkomstgroet, welke op gulle wijze beantwoord werd. Terstond daarop viel de muziek der schutterij in, dat door de afdeeling koperen instrumenten van het Mechelsche muziekgezelschap met de uitvoering der Nederlandsche volksliederen werd beantwoord.

De stoet zette zich daarop in beweging en werd geopend door een detachement infanterie; daarop volgden 1°, het muziekkorps der dienstdoende schutterij te dezer stede, onder aanvoering van den heer W. Hutschenruyter; 2°, eene deputatie met de banier van de Rotterdamseche liedertafel *Amphion*; 3°, eene deputatie van het harmonie-muziekgezelschap *Cecilia* te dezer stede, onder directie van den heer Meijer, met de banier, welke nog nooit bij een optocht gedienst had; 4°, eene deputatie met de banier van de Rotterdamseche liedertafel *Rotte's Mannenkoor*; 5°, eene deputatie van de mannen zangvereeniging *Cecilia* te dezer stede, onder directie van den heer P. N. Koolen Pz., mede met de banier, welke banier expresselijk voor deze gelegenheid binnen zeer korten tijd was vervaardigd; 6°, de banier van het Mechelsche muziekgezelschap en de sectie koperen instrumenten van de Belgische societeit *St. Cecilia*, onder aanvoering van den heer Harmonie van Mechelen; 7°, eenige leden der commissie tot regeling der uitvoeringen hier ter stede; 8°, de commissie uit het bestuur der Mechelsche societeit; 9°, heeren officieren der dienstdoende schutterij en van het garnizoen, en 10°, de heeren zangers der Mechelsche societeit, onder aanvoering van den heer Wisman, terwijl de optocht werd gesloten door een detachement infanterie en begeleid door onderofficieren van de schutterij en van het garnizoen.

De stoet trok langs de Willemskade, Leuvehaven, Zoetesteeg, Korte Hoogstraat, Hoogstraat, Westewagenstraat, Haagscheveer en verder tot aan den ingang der societeit *Harmonie* aan de Vest; langs dezen weg had zich eene ontzettend groote menigte toeschouwers verzameld, terwijl uit vele huizen vlaggen waren uitgestoken. In weerwil van het gedrang dat op verscheiden punten ontstond heeft men, dank zij de zorg der politie, van geene ongelukken gehoord.

Aan het lokaal der societeit *Harmonie* gekomen, plaatsre het korps muzikanten der schutterij zich aan den ingang, terwijl de geheele verdere stoet naar eene der bovenzalen trok, welke feestelijk voor de ontvangst getooid was; in het midden der zaal, waar de Rotterdamseche commissie plaats nam, prijkte aan de eene zijde een schild, waarop het woord *St. Cecilia* te lezen stond, en aan de andere een schild, met de woorden *door Kunst weldadig*, beide

met de wapens van Rotterdam en Mechelen getooid en door de nationale kleuren en bloemen omgeven. Aan de beide einden der zaal waren mede trofeën van bloemen en vlaggen opgericht, terwijl de geheele zaal verder met bloemen versierd was.

Toen de stoet zich in de zaal geschaard had, nam de heer Burgemeester dezer stad het woord en heette heeren directeuren en leden van de Koninklijke Belgische societeit *St. Cecilia* nogmaals hartelijk welkom in Nederland en in Rotterdam; hij roemde het edele doel der societeit dat aller erkentelijkheid en sympathie waardig was, daar dus doende ook de toonkunst door haar werd dienstbaar gemaakt tot leniging van smarten en tot het uitoefenen van weldadigheid; hij hoopte en vertrouwde dat eene talrijke opkomst het zegel op de edelmoedige bedoelingen der vereeniging zou drukken; de spreker besloot zijne toespraak met den kreet: *leve de societeit St. Cecilia!* welke kreet door al de aanwezigen werd herhaald, terwijl de sectie koperen instrumenten de Nederlandsche volksliederen aanhief. — De heer du Trieu de Terdonck, senator, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw en der Leopoldsorde, president der societeit *St. Cecilia*, bragt zijnen hartelijken dank voor de luisterrijke ontvangst en vereenigde zich met den wensch dat een rijke oogst hunne pogingen mogt bekroonen. Ook deze woorden werden door een luid bravo en door het aanheffen van het *Ode pour on être mieux* door de koperen instrumenten gevolgd.

Men begaf zich daarop uit de bovenzal naar de plaats der societeit *Harmonie*, waar een aanzienlijk en zeer talrijk publiek vereenigd was, dat nog allengs aangroeide. De muziektempel was getooid met de Nederlandsche, Belgische en Mechelsche wapens en de kleuren der beide Natien; tegenover den muziektempel was eene groote trofee opgericht, waarnaast piëdestals met bloemvazen prijken, terwijl de plaats verder met vlaggen en bloemen was versierd.

De matinee musicale duurde tot ongeveer vier ure. De daar door de sectie koperen instrumenten van de Koninklijke Belgische societeit *St. Cecilia* van Mechelen ten gehoor gebrachte stukken, waarvan het programma vroeger is medegedeeld, gaven algemeen genoegen en de wijze van uitvoering regtvaardigde ten volle wat vroeger nopens de verdiensten van dit muziekgezelschap gezegd is. Ten slotte gaf men nog het *Wien Nederlandsch bloed* enz. ten beste, hetwelk algemeene geestdrift verwekte.

Het gezelschap *St. Cecilia* van Mechelen zal morgen ochtend ten 8½ ure van hier naar 's Hage vertrekken. Het zal daar, gelijk bekend is, plegtig worden ontvangen en eene serenade voor het paleis des Konings geven. Daarna zal een bezoek aan Scheveningen worden gebracht. Van 2 tot 4 ure zal het concert in het Willemspark worden gehouden. Ten 4½ ure heeft het diner plaats. Vervolgens zullen de leden de museums, kabinetten enz. bezoeken. Des avonds heeft het tweede concert in de zaal *Diligentie* plaats; zullende de leden dien avond in de nabijgelegen societeit „de Vereeniging” feestelijk worden ontvangen. Woensdag 6 dezer zal het gezelschap het Koninklijk buitenverblijf in het 's Gravenhaagsche Bosch bezoeken en zich ten 11 ure naar Dordrecht begeven.

Aanstaanden donderdag den 7 dezer, des middags ten 12½ ure, zal de Gemeenteraad alhier eene zitting houden, waarin de volgende zaken zullen worden ter tafel gebracht: mededeeling van ingekomen stukken; delibereren over het in behandeling nemen van de financiële ontwerpen.

Programma der uit te voeren muziekstukken bij de orgelbespeling in de Groote kerk, op woensdag den 6 dezer: 1, fantaisie van A. Hesse (E mol); 2, quartet en koor uit het oratorium *Elias*, van F. Mendelssohn Bartholdy; 3, allegro moderato van Niels W. Gade; 4, orgel-sonate van F. Mendelssohn Bartholdy (n.º 2); 5, gevarieerd koraal: *Volgt mir! spricht Christus, unser Held* enz., van A. Hesse; 6, præludium van Joh. Seb. Bach.

Li. donderdag had in het vereenigingsgebouw der Koninklijke Nederlandsche Yachtclub alhier een buitengewoon feest plaats. Door het korps officieren der dienstdoende schutterij werd den heer J. P. Bezout de Bie een prachtig diner aangeboden; als een bewijs van achting en erkentelijkheid voor alles wat door hem gedurende zijne langdurige dienst als officier en als kommandant van het instructie-peloton voor de schutterij verrigt was, en zulks ter gelegenheid dat genomde heer zijn eervol ontslag heeft bekomen en met zijne familie naar Oostindië zal vertrekken. Dit feest werd door meest al de officieren bijgewoond en kenmerkte zich door gepaste vrolijkheid en hartelijkheid.

Gisteren is te Hellevoetsluis binnegekomen Zr. Ms. brik ZEEHOND, kapit. luit. Escher, van het Nieuwe Diep. — Eergisteren zijn aan de Leydsche Hoogeschool gepromoveerd de heer H. J. Schuurman, van Rijswijk, in de regten, na verdediging van zijn specimen, continens: *Annotatiōnem ad Caput tertium legis d. 9 Julii 1842, de munere tabellionis (arts. 21-49)*, en de heer C. A. van der Kemp, van 's Gravenhage, in de regten, na verdediging van zijn specimen: *ad Articulum 1223b Cod. Civ. Neerl.*

Li. vrijdag heeft op het C. Rochussen de leden der Amsterdamseche Roei- en Zeilvereeniging de Hoop een geschenk aangeboden, bestaande in twee fraaie schilderijen, voorstellende de in het vorige jaar gehouden wedstrijden door de Koninklijke Nederlandsche Zeil- en Roei-vereeniging en Koninklijke Nederlandsche Yachtclub, op het IJ en de Maas.

Heden zou aan de Koninklijke Akademie voor de Zee- en Landmagt te Breda een aanvang gemaakt worden met het examen der aspiranten ter toelating van adelborst of kadet, waartoe in het geheel opgeroepen zijn 151 jongelieden, waarvan 32 voor den scheepsbouw en de mariniers, en 119 voor de verschillende wapenen der landmagt, zoo hier te Lande als in de kolonien.

Den 2 dezer passeerde de stad Arnhem per stoomboot n.º 28, van de Nederlandsche stoomboot-maatschappij, H. K. H. prinses *Marianne* met gevolg, komende van Dusseldorf en zich begevende naar Rotterdam. H. K. H. is eergisteren namiddag te Voorburg aangekomen.

Bij arrest van 31 mei li. heeft het Provinciaal Gerechtshof van Gelderland *Willemina B.*, oud 17 jaren, ter zake van brandstichting in eene woning te Brummen, waarbij het niet te voorzien was dat eenig menschenleven daardoor in gevaar kon gebracht worden, veroordeeld tot een conñnement van 5 jaren. De misdadend scheen door de beschuldigde alleen gepleegd te zijn om niet wegens snoeppluut ontdekt te worden, dewijl zij

den brand in eene broodkast gesticht en toen het vuur zich aan eene aangrenzende bedstede mededeelde, de inwoners gewaarschuwd had.

Uit het vroeger medegedeelde drietal predikanten heeft de kerkeeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente te Meppel tot herder en leeraar beroepen ds. A. Moens, thans te Edam.

Bij de verkiezing van een lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal in het hoofdkiesdistrict Sneek heeft niemand de volstrekte meerderheid op zich vereenigd, weshalve eene herstemming moet plaats hebben tusschen den heer mr. S. A. Verwey, die 583, en den heer mr. S. Wijnga, die 482 stemmen op zich vereenigde; de heer mr. G. Groen van Prinsterer had 449 stemmen bekomen.

Li. donderdag werd van de werf van den scheepsbouwmeester H. O. van der Werf, te Hoogezand, met goed gevolg te water gelaten het schoonerschip *Augusta Maria*, groot p. m. 110 roggelasten, gebouwd voort rekening van en zullende gevoerd worden door K. de Kok, van Delfshaven.

De waterhoogte te Arnhem was den 2 dezer 1,99 el. De Rijnhoogte te Keulen was den 2 dezer 9 voet 9 duim Keulsch peil (9 voet 5½ duim Rijnlandsch) en den 3 dezer 9 voet 10 duim Keulsch peil (9 voet 6½ duim Rijnlandsch).

De *Courier de la Meuse* berigt, dat Z. Exc. de Minister van Oorlog zich sedert eenige dagen te Houthem (Limburg) bij een zijner bloedverwanten bevindt.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 4 Juni.

OVERLEDEN: S. van Zanten, d., 2 j. — P. J. Kapteyn, s., 9 m. — J. van der Grind, z., 2 j. — J. van Sant, j.m., 19 j. — J. W. Soerjijn, z., 13 d. — C. B. Braun, z., 15 d. — J. Damman, z., 4 j. — W. van der Horst, z., 9 m. — M. J. G. Kraan, d., 1 j. — J. M. Ringeling, d., 2 j. — A. M. Vriethoff, d., 1 j. — D. Noorduin, d., 7 j. — J. G. Hablous, s., 2 j. — A. Schimmer, z., 2 j. — E. T. Floris, d., 1 j. — G. Versijl, d., 7 j. — F. Iseldorp, j.m., 38 j. — E. Krulder, vrouw van G. C. Dijkman, 45 j. — W. A. Gall, z., 2 m. — J. van der Wolf, j.m., 23 j. — J. A. Buysse, z., 1 j. — E. J. Zetteler, d., 2 m. — T. Pama, z., 3 j. — H. Hartkoorn, z., 1 m. — H. P. F. Suderman, z., 2 j. — J. F. Gerriens, z., 1 j. — E. van der Bank, d., 1 j.

BEVALLEN: W. J. Sonneveld, geb. Bijl, z. — M. van Beek, geb. van Lieshout, d. — H. H. Hartong, geb. Baerveldt, d. — H. Schallenberg, geb. Lighart, z. — E. Marsman, geb. Haagman, d. — J. M. Rijnders, geb. van Netteen, d. — E. Leijenaar, geb. van der Burg, d. — J. C. Noorderhaven, geb. van den Hout, d. — T. Kivits, geb. Lichtenberg, z. — M. van der Schilden, geb. Winters, d. — P. van der Velde, geb. Mes, d. — B. J. M. de Jongh, geb. Lubrun, d. — A. P. Peters, geb. Huta, d. — H. M. Landman, geb. Schollaert, z.

226ste Staats-Loterij.

Prijzen van f 100 en daarboven.
Vijfde Klasse, late Lijst. N.º 8896 f 100.000. N.º 6969 f 5000. N.º 4889 en 11251 ieder f 400. N.º 2829, 11760 en 16392 ieder f 200. N.º 1382, 1301, 4352, 5533, 8738, 11651, 12663 en 19877 ieder f 100.

Beetijdingen.

HELLEVOETSLUIS 2 juni. Gearriveerd *Fortitude*, Lee, van Newport; *Christoph*, Lemcke, van Koningsbergen; *Schoonderloo*, Marmelstein, van Java (per *Kinderdijk*); *Wolf*, Haubuss, v. Danzig; *Ignacio*, Rizzo, van Messina, en *Concordia*, Hermansen, van Ruda-kibing. — Bij Pampus geankerd *Anna*, Kleynenberg, en *Wilhelmina Catharina*, de Groot Stiffy, beiden n. Batavia; de wind N. W.

HELLEVOETSLUIS 3 juni. Binnengekomen *Ida*, Albers, van Stolpemuude; *Immanuel*, Wilkers, van Hadersleben; *Providentia*, Petersen, van Aarhus; 11 *Geswister*, Friezichs, van Odensee; *John & Margaret*, Geinello, van Liverpool; *Grietje*, Scholten, v. Koningsbergen; *Arnoldina Catharina*, de Jonge, van Memel; *Zalt-Bommel*, Jutta, van Brouwershaven (per *Kinderdijk*), en *Wansbeck*, Fairn, van Newcastle. — Vertrokken *Proteus*, Kikkert, naar Cardiff; *Idea*, Delahoyde, naar Bristol; *N. R. Gazfabriek*, Hirschewiller, naar Newcastle; *August & Emma*, Köhler, naar New-York, en *Earl of Derby*, Hodge, naar Monte-Video (allen bij Pampus geankerd, behalve de *Proteus* en *Idea*, die wel in zee gekomen zijn, en de *N. R. Gazfabriek*, die op de reede terug is). — In zee gestoomd *Balmoral* (st.) naar Leth en *Pjemoord* (st.) naar Londen. — De *Gouverneur van der Eb*, kapit. Verwey, van de Kust van Guinea, is bij Dungeness van een Goereschen loods voorzeen; W. — Z. W. ten W.

ZRIELKLAAR te HELLEVOETSLUIS *Johannes Marinus*, Verburgh, n. Panama via Cardiff, en *Valparaiso*, Kok, n. Valparaiso.

HELLEVOETSLUIS 4 juni. Gearriveerd *Vriendschap*, Schuchard, van Batavia; *Gouverneur van der Eb*, Verwey, van de Kust van Guinea; *Richard Anderson*, Coffin, v. Baltimore; *Eleanor*, Watson, van Newcastle; *Phoenix*, Parkinson, van Manilla, i. v. Queenstown; *Eburn*, Richardson, van Boston (E.); *Batavier* (st.) van Londen, en *Nina Maria*, Fortun, van Manzanilla de Cuba, i. v. Corunna; — gisteren nog *Glenmore*, Sellenice, van Santa Cruz de Cuba. Vertrokken *Thetis*, de Zeeuw Bagguis, en *Luitenant-Admiraal Callenberg*, Schep, beiden naar Sunderland; *N. R. Gazfabriek*, Hirschewiller, n. Newcastle, en *Barba Stefano*, Randlich, naar Engeland. De *Favorite* is van Pampus in zee gezeld; de wind Z. W.

BRIELLE 2 juni. Gearriveerd *Vertrouwen*, Ploeg, v. Rugenwalde; *Riborg Kirstine*, Möck, van Kopenhagen, en *Meta*, Sonnichsen, v. Wordingborg. — Vertrokken *Hawk* (st.) n. Hull; de wind N. N. O.

BRIELLE 3 juni. Gearriveerd *Rhine* (st.) van Londen; de *Elve* (st.) v. Hamburg; *Prins van Oranje* (st.) van Duinkerken; *Engelien Janina*, Rozema, v. Stolpemuude; *Geertruida Lammekina*, Hoetjens, van Anklam; *Otto*, Giesper, van Grenase; *Carolus*, Preckel, van Randers; *Rosina*, Rozenbeek, van Corsoer, en *Evelyn*, Demare, van Assens. — Vertrokken *Swanland* (st.) naar Hull, en *John Shelly*, Dobinson, naar Grangemouth; de wind N. W. ten N. — N. W.

BRIELLE 4 juni. Gearriveerd *Sea Gull* (st.) en *Glenalbyn* (st.) van Hull; *Earl of Auckland* (st.) van Londen; *Norfolk* (st.) van Goole; *Sjante*, Egberts, van Stolpemuude, en *Willem Jacobus*, Collenteur, vsp Bordeaux. — Vertrokken *Minerva*, Muller, naar Denemarken; *Marie Kirstine*, Oulaz, en *Tuillingscheldina*, Nieme, beiden naar Newcastle; *Ellisabth*, de Jonge, naar Aggerkanal; *Ty Broder*, Cronberg, naar Engeland; *Catharina*, Zeegers, n. Skiekskloof; *Gesina*, van Sluis, op avontuur, en *Cornelia*, van Keulen, n. Duinkerken; de wind W. Z. W.

MAASSLUIS 2 juni. De schepen, gisteren als vermoedelijk zee gemeld, benevens de *Prince of Saxe Coburg*, kapitein Wallace, zijn allen wel in zee gekomen. — Heden zelden *Ceres*, Dojes, n. Danzig, en *Henry*, Beattie, naar Goole; de wind N.

MAASSLUIS 3 juni. Heden zelden *Celerity*, Parker, naar Newcastle. De gisteren gemelde schepen zijn allen wel in zee; de wind N.

BROUWERSHAVEN 4 juni. (W.) Gearriveerd gisteren *Rainbow*, Thames, van Liverpool (naar Dordrecht opgeleid). — Vertrokken *Zalt-Bommel*, Jutta, naar Schiedam, en heden *Henrick Verschuur*, naar Rotterdam (per *Kinderdijk*).

TEXEL 2 juni. (O. N. O.) Binnengekomen *Minister Thorbecke* (st.), Graaf van Rechteren (st.) en *Gouverneur van Eyck* (st.) van Hull; gisteren nog *Bordeaux*, v. Alicante. — Vertrokken *Anfer*, Blesthorst, en *Christina Agatha*, de Visser, beide n. Batavia; de *Amstel*, van Duyn, n. Konstantinopel; *Paragon*, Bennett, n. Syra; *Drie Broeders*, Fokkema, en *Twee Zusters*, Groot, n. Londen; *John*, Benham, n. Sunderland; *Lady Franklin*, Smith, n. Shields; *Ceres*, Elde, n. Drontheim; *Preclora*, Mörk, Alida, Basberg, en *Janus*, Christensen, n. Drammen.

TEXEL 3 juni. (O. N. O.) Gearriveerd *West-Friesland* (st.) van Londen, en *Felix*, Haasen, van Frederikstad. — Vertrokken *Amelia*, Poelman, naar Trieste; *Garonne*, Smit, n. Marseille; *G. Maden*, *Provincie Overijssel*, Velthuis, en *Ferry*, Gibson, n. Newcastle; *Margaretha*, Lantau, naar Harlepool, en *Tre Sidi*, Svendsen, naar Drammen.

VLIE 1 juni. Binnengekomen 30 mei *Roosina*, Munneke, Newcastle; *Juliana*, Bijl, en *Janina*, Vo, v. Danzig; *Pelle*, v. Vries, v. Frederica; *August*, Talschen, v. Tvedestrand; *de*

DER

(BIJBLAD behoorende bij de ROTTERDAMSCHÉ
COURANT van Dingsdag 5 Junij 1855, N.º 131.)

Zitting van Zaterdag 2 Junij 1855.

- Aan de orde van den dag zijn de algemeene beraadslagingen over het ontwerp van wet tot afschaffing van den accijns op het gemaal.

De Minister van Financien zegt het woord niet gevraagd te hebben om vooruit te loopen op de discussie over een gewichtig ontwerp, waartomtrent de Regering den hoogsten prijs stelt dat het tot wet worde verheven. Maar hij heeft het woord gevraagd, omdat in het eindverslag eenige beschouwingen voorkomen, die hij van belang

acht vooraf te beantwoorden. In het eindverslag komen vooral vier punten voor, waarbij de Regering te laste gelegd wordt dat zij, in hare financiële berekeningen, afgeweken is van vroeger. In de eerste plaats wordt in dit verslag opgemerkt, dat de opbrengst van het dienstjaar 1854 thans hooger wordt opgegeven dan vroeger. De oplossing daarvan is zeer gemakkelijk. Als een ontwerp den 13 februarij wordt ingediend, dan moeten de berekeningen reeds in den aanvang van januarij plaats hebben, en in den aanvang van januarij kan de uitkomst van de opbrengst der middelen over het verloopjen jaar nog niet volkomen bekend zijn. De laatste maandstaten van de inkomsten der domeinen waren nog niet eens ingekomen en deze bedroegen alleen 3 ton; zoo is het ook met nog andere ontvangsten. Z. Exc. verwijst voorts naar de memorie van toelichting, gevoegd bij het dezer dagen aangeboden ontwerp tot amortisatie van schuld; daar is ook nog niet alles met volkomen juistheid kunnen worden opgegeven. —

Het tweede punt van het verslag handelt over de raming der opbrengst voor 1856. Tot oplossing daarvan treedt de Minister in eenige vergelijkingen tusschen de opbrengststelsels van 1854 en de raming voor 1856, waaruit blijkt dat, in het geheel genomen, de opbrengst van 1854 meer heeft bedragen dan men konde berekenen. — Ten derde werd in het verslag opgemerkt dat de Regering thans 300,000 meer rekent tot besparing van rente, dan in de memorie van toelichting werd opgegeven. Het antwoord hierop kan zeer kort zijn, de eergisteren aangeboden wet tot amortisatie strekt ten antwoord op deze aanmerking. Wordt die wet aangenomen dan zal er in dit jaar 16½ miljoen tot aankoop van rentgevende schuld besteed worden. — Het vierde punt van het verslag handelt over de grootere bijdragen uit de koloniale kas van 1½ miljoen tot herstel van het zeewezen hier te Lande in verband met de vraag, wat onder andere middelen begrepen wordt. De Minister antwoordt daarop dat onder de overige middelen berekend worden 14½ miljoen, als gewone bijdrage uit de koloniale kas, die met 1½ miljoen tot herstel van de marine eene som zal bedragen van 16 miljoen, die som wordt niet behouden als

eene vaste bijdrage, maar alleen tot zoolang de marine daaraan behoefte heeft. Z. Exc. geeft op dat van 1850—54 uit de koloniale geldmiddelen 21 millioen aangewend zijn tot verbetering van het Indisch muntwezen, en dat er bovendien nog 9 millioen in de schatkist gevloeid is, boven en behalve de gewone bijdrage van 14½ millioen, die elk jaar uit de koloniale kas hier gestort wordt. Er blijft nog 4½ millioen over tot bestrijding van verschillende uitgaven in het verslag opgenoemd. Wat de invoerrechten op de granen betreft, zoo heeft de Regering zich de vrijheid voorbehouden om die al of niet te herstellen. Blijkens het eindverslag werkten eenige leden op, dat het herstel van die regten in lijnrechte tegenspraak zoude zijn met het erkende, door de Regering zelve in § 4 harer memorie van beantwoording breed uitgemeten doel van de voordragt tot afschaffing van den accijns op het gemaal. De Minister kan dit niet toegeven, want de accijns op de invoerrechten verschillen te veel. De accijns op de tarwe be-

dragen verscillen te veel. De accijns op de tarwe be- draagt met de opcenten f 60. 88½, terwijl de invoerregten slechts f 9. 04 bedragen. Dit is dus een verschil van f 51. 84. Het zijn dus twee zeer verschillende zaken. — Wat betreft de opmerking dat de begrooting van uit- gaven met latere credieten zoude kunnen worden ver- hoogd, zegt Z. Exc. dat de Regering dit niet heeft ontkend, maar dat zij gewezen heeft op de vrijvallende renten. Maar nog iets over het batig slot van 1854. Als de voorgedragene amortisatie van 6 millioen worden aangenomen dan is er nog 1½ millioen over ter bestrijding van buitengewone uitgaven, die inden loop van het jaar kunnen voorvallen. — In politieke beschouwingen zal Z. Exc. nu niet treden. — Nog een punt wil Z. Exc. behandelen. Men doet het voorkomen alsof de Regering de verantwoordelijkheid van den tegenwoordigen maat- regel op de Vertegenwoordiging wil overbrengen. De Minister antwoordt daarop dat de Regering het deel der verantwoordelijkheid dat haar toekomt niet van zich af wil werpen; zij neemt de zedelijke verantwoordelijkheid gaarne op zich! Zoo hij geaarzeld heeft in het voordra- gen van het ontwerp dan was dit alleen omdat hij het onderwerp zorgvuldig en rijp wilde onderzoeken. Hij hoopt dat het aanhangig ontwerp met geene vooringe- nomenheid behandeld zal worden, maar dat alleen het belang van het Vaderland op den voorgrond zal staan. Hij ziet met gerustheid den uitslag te gemoet.

De heer van Reede van Oudtshoorn heeft met belangstelling de rede van den Minister gehoord, doch dit kan niet van invloed op zijne uitte brengen stem zijn. Ofschoon hij overtuigd is dat er vermindering van lasten kan plaats hebben, en schoon hij bereid is tot vermindering van lasten mede te werken, zoo heeft echter de voordragt tot afschaffing van den geheelen accijns op het gemaal op hem een hoogst ongunstigen indruk gemaakt. Hij meende er in te bespeuren gebrek aan zelfstandigheid en vastheid van overtuiging en stelselmatigheid in de behandeling en beharriging van 's Lands belangen. De spreker staafte dit door eene uiteenzetting van de vroegere inzichten der Regering in verband met

de tegenwoordige, om zoo doende te komen tot eene appreciatie van het voorstel en tot regtvaardiging van zijne stem. Het vroeger stelsel der Regering was: 1°, vermindering van Staatsschuld door besteding der jaarlijksche overschotten tot schulddeeling, en dan 2°, vermindering van lasten, doch niet verder dan voor het bedrag, door uitsparing van renten verkregen. Dat stelsel zegt de spreker is het zijne. Dat stelsel is goet en getuigt van ware politieke wijsheid; elke afwijking daarvan is een misstap, zoo lang de oorlog tusschen het Oosten en het Westen niet geëindigd is, en zoo lang wij het koloniaal batig slot noodig hebben om onze begrooting te doen sluiten. Door hare voordragt heeft de Regering haren invloed naar buiten verzwakt door aan den aandrang tot afschaffing van belastingen toe te geven. In plaats van zich boven de partijen te stellen, is zij de gediensstige dienaar geworden eener partij, uit vrees van door die partij, die magtig is in deze Kamer, te worden overvleugeld. De spreker treedt hier in eene scherpe kritiek van de handelwijze der Regering in deze zaak. De Regering heeft zich te veel laten wegslepen door de vrees dat een der beide voorstellen, uit den boezem der Kamer uitgegaan, zou worden aangenomen. Zij heeft het initiatief willen behouden, maar zij vergeet dat het nu slechts een initiatief in schijn is. Zij bestuurt niet meer, maar wordt bestuurd; de paarden staan nog wel voor den wagen, maar de teugels zijn in handen der oppositie. Hij ziet in die snelle vaart gevaar voor het Vaderland, omdat er 3 hoofdbeginselen worden prijs gegeven, als: *a*, het beginsel van amortisatie; *b*, de beperking van vermindering van lasten tot het bedrag dat door besparing van renten verkregen wordt, en *c*, de inkrimping van het koloniaal batig slot om hoe langer hoe meer daarvan onafhankelijk te worden. Als de Regering meent, dat zij, met de tegenwoordige voordragt, hare zedelijke kracht verhoogt, dan is het tijd dat zij uit die illusie gerake. De spreker heeft van niemand goedkeuring van den maatregel gehoord in verband tot den oorsprong en de antecedenten dezer Regering. De spreker wil ook lasten verminderen, maar de grenzen binnen welke hij dit wil is men hier te buiten gegaan.

Op den voorgrond stelt spreker dat de klagen over den druk der belastingen meestal overdreven zijn. Men heeft daar eene partijzaak van gemaakt en gezegd dat, door vermindering van lasten, het volk betere voeding zal erlangen. Maar men is het bewijs schuldig gebleven, dat eene beduidende prijsvermindering of werkelijk betere voeding daarvan het gevolg zal zijn. Men heeft de oorzaken van de vermindering van welvaart niet gezocht, waar men dit behoorde te doen, namelijk in het ongeloof en de ongodsdienstigheid en zedeloosheid van het tegenwoordig geslacht, ook in ons Vaderland, en in het misbruik dat er gemaakt wordt van den sterken drank, waaraan jaarlijks 18 millioen in ons Land besteed wordt. Spreker treedt daarop in eene ontwikkeling van zijne wenschen. De afschaffing van den Rijks- en gemeentelijken accijns op het gemaal kan niet geschieden. Maar als dit gedeeltelijk kan plaats hebben dan behoort daarvoor een equivalent in de plaats gesteld te worden, dat niet op de middenklasse drukt. Het nu door de Regering voorgedragen equivalent, bestaande in de verhooging der opcenten op verschillende belastingen, deugt niet. Wie had gedacht, vraagt spreker, aan eene verhooging van den accijns op het geslagt? De opcenten op het personeel en de patenten zijn voor de middenklasse te drukkend. Deze klasse is reeds zwaar belast en de kleine bakkers zullen er al den druk van gevoelen. En waarom? Om goedkoop brood te verkrijgen? Maar dat is eene illusie, zoolang de gemeentelijke accijns blijft bestaan. De afschaffing van den accijns op het gemaal zal alleen ten voordeele der bakkers zijn. Zijn equivalent zou zijn, even als het door den heer Ackersdijk in 1849 voorgestelde: verhooging van den accijns op het gedistilleerd met 100 opcenten en afschaffing van den accijns op het bier.

Maar kan dat niet geschieden, dan wil hij nog liever het voorstel van den heer *van Nispen* c. s. tot afschaffing van den accijns op de rogge, en als er dan nog een equivalent noodig ware, dan eene belasting op de koffij en tabak. De spreker beveelt nogmaals dat voorstel aan de Regering aan; hare waardigheid zal er niet door gekrenkt worden. Nog een ander middel beveelt de spreker der Regering aan, namelijk om voor het Rijk afstand te doen van de belasting op het personeel en die aan de gemeenten over te laten ter vervanging van *alle* gemeentelijke accijnsen. Want daàr, zegt de spreker, zit het kwaad. Het zijn de gemeentelijke accijnsen die de vrije concurrentie verhinderen. De spreker eindigt met de aanhaling van het gezegde van een Fransch schrijver bij gelegenheid der afschaffing van de zoutbelasting in Frankrijk en vreest dat ook hier geene goede uitkomsten van de afschaffing zullen worden verkregen.

De heer van Lennep zegt, dat hij aan veel van het door den heer van Reede gezegde zijn zegel hecht, maar op sommige punten verschilt hij van dien spreker. Wanneer een Nederlander, die lang uit het land afwezig was geweest, hier terugkeerde en hij deze wet vond, dan zou dit op hem een gunstigen indruk te weeg brengen, maar als die Nederlander dan wist wat er tusschen beiden was voorgevallen, en kennis nam van de gewisselde stukken en bekend wierd met alles wat aanleiding tot dit voorstel heeft gegeven en met de geschiedenis der laatste jaren, dan zou zijn gunstige indruk wel wat getemperd worden en zou hij met spreker van oordeel zijn: 1°, dat het eene illusie is ten opzichte der klassen die men verligt wil, en 2°, dat het eene illusie is aangaande de toekomst door dezen greep in de finantien. Spreker verdeelt zijn rede in 4 punten: *a*, zijn wij bij machte om tot zulk een bedrag, als voorgesteld wordt, af te schaffen; *b*, zoo ja, verdient dan het gemaal de voorkeur; *c*, is het voorgedragen equivalent aanbevelenswaardig, en *d*, waar voert ons de weg heen thans door de Regering geopend?

A. Bij de ontwikkeling van het eerste punt herinnert de spreker aan het gebeurde met het voorstel der negen leden en de verwijten toen tot die voorstellers gericht, dat hünne berekeningen niet goed waren, dat hun voorstel strekte tot zucht naar populariteit, dat zij daarbij politieke oogmerken hadden enz. Thans is het de Regering die voorstellen doet. Het is niet te veronderstellen dat de Regering niet op de hoogte van het onderwerp en van de financiële kwestie zou zijn. Maar, zegt de spreker, wij moeten desniettemin de gronden, die de Regering aangeeft, onderzoeken; het is niet genoeg dat

zij zegt: het kan geschieden. De voorstellers in 1853 ontkenden pertinent dat het hun te doen was om populariteit. De Regering is opregter en zegt dat zij niet wil, dat men in den waan verkeere, dat zij minder gezind zou zijn tot afschaffing van belastingen dan de oppositie. Dit is juist het gevaarlijke argument, namelijk om belastingen af te schaffen, om de Natie te believen. Zijne gronden tegen de afschaffing put hij uit de bevestiging der Regering zelve. Hij somt op de verschillende verklaringen door de Regering sedert 1853 afgelegd en staat bij onderscheidene daarvan stil, vooral bij die van september 1854 bij het voorstel der Regering tot opheffing van 23 procenten, voorts bij die van 17 november II., welke verklaringen allen strekten om tegen doortastende vermindering te waken, veelmin om belastingen af te schaffen. Hoe is dit alles nu te rijmen met het tegenwoordig voorstel? Mag dan nu de weg van bedachtzame voorzigtigheid op eens verlaten worden? Van daar dat menigeen zich bij de aanbieding der voordragt afvroeg, of het der Regering daarmede wel ernst was. Hij veroordeelt niet het veranderen van stelsel, mits het 't gevolg is van betere overtuiging of verandering van omstandigheden. Maar hij gelooft niet dat de memorie van toelichting en de memorie van beantwoording (wat het punt der finantien betreft) daartoe bijdragen. Hij gelooft ook niet dat de omstandigheden sedert zóó veranderd zijn, dat zij tot regtvaardiging van het voorstel kunnen strekken. Maar, volgens spreker, is er ook sedert 13 februari 1855 in de politieke omstandigheden zoo veel niet veranderd, en zijn die zeker thans niet beter dan voor twee jaren, toen men ons zoo vervaard maakte voor de deelneming aan den oorlog door Perzisch. Ook ~~wat de finantien betreft~~, ~~mits hij de berekeningen der Regering.~~ Er zullen nog vele uitgaven noodig zijn; hij wijst slechts op eene goede organisatie der schurterij. Zijne slotsom is, dat de Regering toegeeft ondanks haar stelsel en ondanks haar beginsel. Spreker heeft sympathie gehad voor dit Ministerie; hij heeft de tegenwoordige Ministers beschouwd als mannen die het wel meenden met het Vaderland; hij heeft ze ondersteund, maar hij wenschte ze niet langs dezen weg te ondersteunen. Nu nog een woord tot de voorstanders van afschaffing van belastingen. Hen voert spreker te gemoet dat men aan het nageslacht geene lasten moet nalaten en dat wij niet vergeten moeten, dat de schuld in 1830 door ons gemaakt is. Men zegt, dat men bij ruimte van geld belastingen moet verminderen, maar spreker zegt, dat men eerst de schuld moet verminderen, en dat men dan kan zien of de lasten kunnen ingekrompen worden.

B. De spreker komt nu tot het tweede deel zijner rede. verdient de afschaffing van den accijns op het gemaal de voorkeur? Hij heeft nog den moed om den accijns op het gemaal te verdedigen; hij meent dat die accijns de voorkeur tot afschaffing niet moet hebben, omdat die accijns eene regtvaardige belasting is, die inheemsch is en een historischen grondslag heeft. Die accijns is regtvaardig, omdat ieder gehouden is zijn gelijk aandeel in de lasten te dragen; de Staat heeft aanspraak op de bijdragen van allen, maar er zijn uitzonderingen, de voedingsmiddelen mogen niet hooger bezwaard worden dan volstrekt noodig is; er zijn ook belastingen die de regtvaardigheid medebrengt, dat door de meervermogenden gedragen worden. De accijns op het gemaal echter is eene belasting die door allen moet gedragen worden. Buitendien, de arbeiders betalen niet in de belasting op het gemaal, onder deze belasting wordt door hen die nu loon arbeiders, de belasting dragen ze ook niet. Wie zal dan, vraagt de spreker, door de afschaffing gebaat worden? Hij ontveunt nu de verdere onderdeelen zijner verdediging van den accijns op het gemaal, namelijk dat die belasting is inheemsch en op historische grondslagen rust. Hij wijst op een adres uit Amsterdam en doet uitkomen, dat onder die zoo gezegde drukkende uitmergelende belasting op het gemaal, gedurende 400 jaren in Amsterdam bestaande, Amsterdam is geworden waar het is en in bloei en welvaart is toegenomen. Maar er zijn, zegt de spreker, andere inpopulaire belastingen, en dat zijn, volgens hem, de directe belastingen, het is de opbrengst in specie welke inpopulair is. In Noord- en Zuidholland, Friesland en andere provincien is de belasting op het gemaal niet inpopulair, maar wel daar waar men die belastingen direct betaalt, waar men het brood zelf maalt en bakt, maar daar heeft men weder een voordeel in het goedkoopere dat het brood kost. Maar men vraagt ook, of het billijk is dat de minderheid de meerderheid regeert. Volgens hem is de meerderheid in het Land niet voor de afschaffing van den accijns op het gemaal. Overigens, zegt hij, is de belasting op het gemaal de hoeksteen van ons accijnsstelsel. Verbreekt men dat, dan zal daarvan het gevolg zijn: vermindering van het personeel der ambtenaren, daardoor zal eene vergrooting van hun rajon ontstaan, maar dan zal er ook vermindering van contróle zijn en daardoor zal ten slotte vermindering van opbrengst van andere belastingen ontstaan.

C. De spreker acht het equivalent geen zins aanvaardig. Hij laat de vermeerdering der uitkerbelasting daar, deze is niet aan de orde, maar hij beschouwt de verhooging van opcenten. Deze zal den druk der belastingen nog verhoogen, en ze van zwaar, topzwaar maken. Hij wijst op den druk van het personeel en het patent, terwijl, naar zijne meening, eene verhooging van belasting op de voorwerpen van weelde, op den wijn enz., niet veel zal baten. Reeds nu is het gebruik van wijn bij de burgerklasse veel verminderd en dit zal, bij eene verhoogde belasting, nog meer het geval zijn, en een gevolg daarvan zal wezen, dat het gebruik van gedistilleerd zal toemen. Hij vrees, dat met al die overbelasting de fortuinen naar buitenslands zullen gaan, want, bij de uitbreiding der stoom, is men zo sterk niet meer aan zijn geboortegrond gehecht.

D. Onderzocht de spreker de gevolgen, die voortvloeien uit de voorgaande voordragt zullen ontstaan. Wanneer de O. I. baten falen, of slechts minder opbrengen, dan zal men, om het verlies te dekken tot buitengewone middelen toevlugt moeten nemen. Maar al heeft men geen tegenspoed te betreuren, vraagt de spreker, of de Regering denkt, dat, als de belasting op het gemeaal afgeschaft is, zij dan ook van het gemeaal zal af zijn? Voorzeker neen, men zal dan op afschaffing van andere belastingen aandringen, en welke middelen zullen er dan zijn om het daardoor te kort schietende te dekken? Zal men b. v. eene successie in de regie lijn voorstellen? eene rentebelasting? Of zal men misschien later de pen door de schuld willen halen?

De spreker vrees inderdaad, dat wij thans op eene gladde baan verkeerden, welke tot groot nadeel kan leiden.

De heer *Schimmelpenninck* heeft, uit het oogpunt van den politieken toestand van Europa, geen bezwaar in de voordragt. Dat argument kan steeds tegen elke doortastende financiële verandering gebedzigt worden. Hij wijst op den toestand van Europa in 1830, toen een fader voorspelde dat een algemeene oorlog zou uitbarsten. Evenzoo was het in 1848, en nog wel in erger mate, en toch is overal de orde weder hersteld. Alle berekeningen omtrent vrede en oorlog zijn dan ook onzeker; in den regel zijn de uitkomsten anders dan men die voorspelde, waaruit men moet besluiten, dat de toestand niet zoo dreigend is, en wij zeer goed onze eigene huishouding kunnen regelen. — Wat nu het voorstel zelf betreft, verdedigt de spreker het Ministerie tegen de aanvallen van den heer *van Reede*, alsof het Ministerie bestuurd en overvleugeld zou worden door eene partij in de Kamer; dat de Regering de dienarasse der Oppositie zou zijn, enz. Ware dit het geval, het Ministerie zou geen vertrouwen verdienen, maar het is zoo niet. De spreker vraagt nu niet, of de Regering geheel en al consequent is, maar hij beziet het stelsel in het algemeen. Het vorig Ministerie heeft, bij zeer veel nuttige verbeteringen en herstellingen in de financiën, geene vermindering van lasten voorgedragen, dan de schier afgedwongen afschaffing van den accijns op het schapen- en varkensvleesch.

Hij komt nu tot het standpunt van het Ministerie, dat in april 1853 is opgetreden. Men meende toen, dat er ten aanzien der belastingen een doortastende maatregel moest worden genomen. Een lid van het Ministerie, de heer *van Doorn*, scheen het daarmee niet eens en trad af. Spreker doorloopt nu al het verdere, dat sedert gebeurd is, te beginnen met het voorstel der Regering, bij de aanblijding der begrooing, en hij wijst daarbij voorts op den toestand der mindere klassen en op de duurte der levensmiddelen. Maar, zegt hij, men wijst op den drang van twee andere voorstellen, waardoor de Regering er toe gebracht is, de tegenwoordige voordragt te doen. Maar, gesteld er ware drang, dan vraagt spreker wat een politiek man onder zulke omstandigheden moet doen? Moet hij dan de voorstellen der tegenpartij laten aannemen (en naar sprekers overtuiging zou dit met het voorstel nopens den roggé-accijns het geval geweest zijn), en als die dan waren aangenomen, zouden die der Regering vervallen zijn, en er zou eene breuk zijn ontstaan tusschen de Regering en de Vertegenwoordiging. Dan zou of het Ministerie hebben moeten aftrouwen of de Kamers zijn ontbonden, en bij eene aftrouwing zouden misschien anderen aan het hoofd gekomen zijn, die alle accijnsen zouden hebben willen afschaffen.

Hij komt nu tot het betoog, dat het volle equivalent aanwezig is, en hij treedt daarbij in eene verdediging der cijfers van de Regering, nog heden doorden Minister van Financien nader toegelicht. Kortom, zoo wel uit het oogpunt der O. I. financien als van de opbrengsten in het Moederland, heeft hij geen vrees hoegenaamd voor nadeelige gevolgen. Hij neemt nog eenige andere bedenkingen op, in de stukken en in sommige redevoeringen tegen de financiële zijde van het Regeringsvoorstel gemaakt; en komt ook hier weder tot de slotsom, dat onze financien den maatregel best toelaten en er geen vrees voor de toekomst bestaat. Deze laatste vraag is, zegt de spreker, of, als wij verminderen, het dan deze belasting moet zijn? Het veld is ruim om daarover te spreken. Hij had veel liever eene hooge belasting op den sterken drank voorgesteld gezien. Hij schetst het ongehoorde misbruik daarvan en de verbazende schatten daaraan verspilld. Hij wijst aan, hoe veel graan daarvoor gebruikt wordt wat tot brood kan dienen. Hij beroept zich daarbij op de adressen, in den laatsten tijd aangeboden en op de feiten daarin vermeld. Hij staat stil bij de middelen, welke zouden kunnen strekken om dat ingekankerd misbruik, zoo niet uit te roeijen, dan toch te verminderen. Hij noemt als zoodanig: 1°, goede politie-maatregelen, en 2°, zware verhooging van het patentregt van kroeghouders even als zulks in Engeland het geval is.

Ten slotte komt hij tot de afschaffing van den accijns op het gemaal. Hij beschijft het bedrag per hoofd, en dan vraagt hij, of die afschaffing niet baten zal, ook al blijft hier en daar de stedelijke accijns bestaan die het anders, met het behoud van den Rijks-accijns, nog zoo veel duurder zou maken. Hij schetst verder de wezenlijke voordeelen der afschaffing, maar ook de indirecte voordeelen, verkregen door meerdere vrijheid, door opheffing van belemmerende formaliteiten, plagerijen der ambtenaren enz. Om al deze redenen ziet hij dus geen bezwaar tegen de voordragt. Bij art. 2 zal hij een enkel woord over de kwestie der opcenten in het midden brengen.

De heer *Hoffman* zegt, dat het niet voor het eerst is dat er handlang tot afschaffing van belastingen bestaat. Reeds voor 1848 was die drijvende kracht merkbaar, die thans op nieuw voortstuit. Hij ontvouwt de meening, dat eene herziening der wet van 1821 omtrent het stelsel van belastingen vooraf had moeten gaan, omdat dan de grondslagen hadden kunnen worden herzien en in overeenstemming met elkander gebracht. Hij gaat den loop na der pogingen in den laatsten tijd tot afschaffing van belastingen in het werk gesteld, waardoor er nu nog 3 voorstellen aanhangig zijn. Als men het op alles wat door de Regering sedert het voorstel tot afschaffing van den accijns op het geslagt gezegd is, dan is dit ontwerp zeker eene stoute wending te noemen. In 1848 gold die uitdrukking eene revolutie op politiek terrein, nu geldt deze uitdrukking eene revolutie op financieel terrein. Hij betoogt dat de maatregel het gevolg is van de voorstellen uit den boezem der Kamer uitgegaan. Die omstandigheid heeft op hem een pijnlijken indruk te weeg gebracht, en het blijkbaar gebrek aan een eigen beginsel bij de Regering heeft zijn vertrouwen zeer geschokt; en hij haalt de woorden aan door den heer *van Hall* in mei 1851 gebedzigt, die, ofschoon niet ontkennende dat eenige verbetering in onze belastingen noodig is, wel ontkennt dat het belastingstelsel eene geheele hervorming behoeft te ondergaan, en vooral dat men de indirecte belastingen zou moeten verminderen of de directe in groote mate verhoogen. Hij ontkent nu zowat het oorspronkelijk voorstel met den hoofdelijken omslag (dat deed denken aan de quota's der voormalige Republiek) als ook het nu gewijzigd voorstel met de verhooging van opcenten op belastingen die zelf reeds zwaar drukken en met opcenten bezwaard zijn, als pas

bij de middelen in overweging zullen komen. Men zal dus eerst afschaffen en naderhand het ontbrekende aanvullen. Hij meent dat de geheele maatregel teleurstelling zal geven en voor 2/3 der bevolking geenerlei ontheffing zal te weeg brengen. Hij is het meer eens met den heer *van Hall* als lid der Kamer in 1851, dan deze het nu met zich zelf is, ten bewijze waarvan de spreker eenige zinsneden uit de redevoering van den heer *van Hall* van 26 mei 1851 voorleest. Hij betreurt de overhaasting, waarmede gehandeld is en waardoor over de marine-aangelegenheden eerst later zal kunnen worden geoordeeld. Hij vraagt waaruit de middelen zullen gevonden worden als het gemaal nu wordt aangenomen en later de marine ook, en de verhooging van den accijns op de suiker en het gedistilleerd afgestemd wordt. Hoe hoog zullen de opcenten worden opgevoerd om het verlies van het gemaal te dekken? De wet rust op zulke roekeloze ondoordachte plannen, dat hij zich er niet mede kan vereenigen.

De zitting is daarna gescheiden.

Aan het slot zijner in deze zitting bij den aanvang der discussie gehouden rede, heeft de Minister van Financien eene wijziging voorgedragen, om namelijk aan het slot van art. 3, 2de zinsnede, de volgende woorden te voegen: „Een en ander zonder te kort te doen aan het bepaalde bij art. 255 derzelfde wet.”

Ontwerp van wet tot vaststelling van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooing voor 1855 (Departement van Marine).

In de memorie van toelichting, bij dit aan de Tweede Kamer aangeboden ontwerp gevoegd, wordt gezegd, dat de onlangs opgetreden Minister van Marine, de verschillende redenen nagaande die tot den ongunstigen toestand, waarin 's Rijks zeemagt zich bevindt, aanleiding hebben gegeven, het er voor meent te mogen houden dat als hoofdoorzaak mag genoemd worden ongenoezaamheid der fondsen, die jaarlijks voor den aanbouw van nieuwe schepen konden afgezonderd worden, en er alzoo afvloende maatregelen behorenden genomen te worden, niet alleen om het verder verval der vloot te stuiten, maar de marine tot zoodanige hoogte te brengen, als in het werkelijk belang van Nederland wordt gevorderd. Het Hoofd van het Departement van Marine heeft echter evenzeer de overtuiging, dat, welke middelen daartoe ook worden aangewezen, die nimmer het doel zullen bereiken, wanneer niet vaste beginselen worden aangenomen ten aanzien der getalsterkte en der soort van schepen, waaruit de zeemagt van den Staat behoort zamengesteld te zijn. De belangrijkheid van dit onderwerp en het gewigt, daaraan in de toekomst voor het Vaderland verbonden, zijn oorzaken, dat men met de resultaten van hetgeen in dezen wordt noodzakelijk en nuttig geacht eerst nu is kunnen gereed komen.

In een afzonderlijk bij de memorie overgelegd stuk, hetwelk bij de verschillende Staatsmagten met den ernst, dien het onderwerp verdient, is onderzocht, zijn de grondslagen aangegeven waarop de marine behoort te rusten, en de sommen genoemd, die gedurende een tijdvak van twaalf jaren worden vereischt om tot de aangenomen bepaalde sterkte te komen. De Regering, zich aan dat stuk gedragende, kan niet ontkennen, dat de voorgenomen herstelling der marine aanzienlijke opofferingen aan de schatkist zal kosten; maar daar staat tegenover, dat, zorg dragende voor het goed besteden der gelden, die tot dat einde worden toegestaan, en voor de verwezenlijking van hetgeen men zich voorstelt te bereiken, die opofferingen vruchten zullen opleveren, welke zeer op prijs moeten gesteld worden. Het ligt echter in den aard der zaak dat, wat het thans loopende jaar betreft, het aangenomen stelsel nog niet volledig kan in werking worden gebracht; de dienst is daartoe reeds te ver gevorderd en er moet nog veel voorafgaan, alvorens met kracht de hand kan geslagen worden aan den voorgenomen aanbouw van schepen.

De voorhanden middelen en krachten nagaande, die daartoe kunnen aangewend worden, dan neemt men aan, dat de werkzaamheden op 's Rijks etablissementen en bij particulieren zich tot de volgende moeten bepalen: den geheelen of gedeeltelijken afbouw der op stapel staande schepen; het op stapel zetten van vier stoomschepen; het gereed maken voor de actieve dienst van reeds te water zijnde schepen, alsmede de herstelling en het onderhoud van de zoodanige, die in dienst of in conservatie zijn; aanvulling van den voorraad in de magazijnen, en herstelling van scheepshellingen, kappen, gebouwen enz.

Deze werkzaamheden, een begin van uitvoering gevende aan het hier bedoelde stelsel, kunnen, wanneer daartoe de vereischte fondsen worden aangewezen, al weldadig met ernst worden doorgezet, en de Regering acht alzoo thans het tijdstip daar tot aanblijding van het hierbij gevoegd ontwerp van wet, houdende vaststelling van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooing voor 1855. Zoo als reeds hiervoor is opgemerkt, kan het aangenomen stelsel in zijn geheel nog niet in werking komen, en bepalen zich de aangevraagde sommen tot zoodanige werkzaamheden, in verband tot dat stelsel, welke nog in dit jaar kunnen tot stand gebracht worden of waarvan de voorbereiding wordt noodzakelijk geacht.

Het totaal van het VIIIste hoofdstuk der begrooing voor 1855 is gebracht tot een bedrag van f 7,575,963. De middelen tot dekking van de vermeerdering van uitgaven, die het gevolg is van het tegenwoordig ontwerp, zullen ruimschoots in de schatkist voorhanden zijn. Overtuigd dat alleen geldelijke opofferingen 's Rijks marine in eenen staat kunnen brengen, zoo als die voor het Vaderland, voor zijne Overzeesche bezittingen en tot bescherming van den handel wordt gevorderd, acht de Regering den thans ingeslagen weg het eenig middel te zijn om de marine aan hare roeping te doen beantwoorden.

Bij de memorie van toelichting is eene belangrijke bijlage gevoegd, behelzende het stelsel voor de Nederlandsche marine. Daaruit blijkt onderanderen: dat, na aftrek van het aantal nog goed bevonden schepen van het vereischte wordende getal, er zouden behorende te worden aangebouwd: 10 schroef-stoomfregatten a 400 p. k., ieder berekend met de uitrusting te kosten f 1,100,000, f 11,000,000; 8½ schroef-stoomschepen a 250 p. k., als voren, ieder f 460,000, f 3,910,000; 4 schroef-stoomschepen a 100 p. k., als voren, ieder f 220,000, f 880,000; 2 ijzeren stoomschepen voor Oostindie, ieder f 150,000, f 300,000; 6 stoomschepen van weinigen

diepgang, voor de binnenlandische dienst, ieder f 100,000, f 600,000; 44 kanonnenbooten, als voren, ieder f 20,000, f 880,000; totaal f 17,570,000.

Uit het nu aan de leden voorgedragen verslag van de afdeelingen blijkt hoofdzakelijk het volgende:

Vele leden hebben met genoegen gezien dat het nieuw opgetreden hoofd van het departement van Marine zich beijverd heeft om een bepaald stelsel omtrent de sterkte en inrigting der zeemagt, zoowel voor vredes- als oorlogstijd, te ontwerpen. Maar men vroeg of het voor de Kamer mogelijk is, op dit tegenwoordig oogenblik, dit of eenig ander voor de toekomstige inrigting der marine aan te nemen stelsel gezeet te onderzoeken, en daarover een bepaald oordeel te vellen. De meerderheid der in de afdeelingen tegenwoordige leden geloofde niet dat dit van de Kamer te vergen is. Zij achtten den daartoe verleenden tijd te kort, en bij de beoordeeling der gewichtige vraagpunten, die bij de aanneming van een vast stelsel in aanmerking komen, wordt bij uitnemendheid de voorlichting van deskundigen gevorderd. Het aangeboden stelsel heeft wel het verslag der commissie tot grondslag, in 1852 onder het voorzitterschap van prins *Hendrik* bijeengeroepen, om vraagpunten omtrent het zeewezen te beantwoorden, maar dat verslag heeft tot hertoe niet zoo veel aanleiding tot openbare wissering van gedachten gegeven als tot toelichting van het onderwerp wenschelijk zou zijn. Ook heerschte in den boezem der commissie groot verschil van zienswijze, waarbij komt dat het nu door den Minister omhelsd gevoelen in het oog vallend afwijkt van hetgeen door de commissie werd voorgestaan. Al ware het voor de Kamer mogelijk nu reeds eene bepaalde keuze te doen, en aangenomen dat het stelsel des tegenwoordigen Ministers hare goedkeuring verwierf, dan zou daarop steeds de smet klevend dat niet overijling en zonder genoegzaam onderzoek te werk was gegaan. Daarenboven zag men niet in dat zoo dringende haast bestaat om tot eene eindbeslissing over het aan te nemen stelsel te geraken.

Op al deze gronden, ofschoon door andere leden wederlegd, werd door de meerderheid verlangd dat deze begrooingswet los werd gemaakt van het daaraan ten grondslag liggend stelsel, en dit stelsel voor een nader onderzoek werd voorbehouden. De Regering, meende men, moest zich thans bepalen tot het aanvragen der noodige sommen om 's Rijks zeemagt gedurende de zes laatste maanden van 1855 op den tegenwoordigen voet te onderhouden, maar behoefde daarbij alle denkbeeld van verbetering en herstel niet ter zijde te laten. De begrooing kon zoodanig worden ingerigt dat zij voor elk later aan te nemen stelsel paste. Daar men het eens is dat bij onze vloot behoefte aan vermeerdering van stoomkracht bestaat, zou de ramping in die richting kunnen geschieden. Des noods kon eenige verhooging der tot nu toe voor het departement aangevraagde sommen in aanmerking komen, maar die verhooging moest in allen gevallen beperkt zijn, en het besluit omtrent het aan te nemen stelsel tot de behandeling der Staatsbegrooing voor 1856 verdaagd worden.

De vrees van zeer vele leden om met overhaasting hun zegel aan een stelsel voor de marine te hechten vermeerderde nog als zij de kosten, aan het in werking brengen daarvan verknocht, met de financiële kracht des Lands in verband bragten. Voorts zijn omtrent het aangeboden stelsel zelf, ondergeschikt aan de voorafgaande beschouwingen, en dus ook onder herinnering dat men zich tot een gezeet onderzoek niet genoeg voorbereid acht, nog verschillende aanmerkingen van onderscheiden aard gemaakt en van den anderen kant grootendeels wederlegd.

Ontwerp van wet tot inkoop en amortisatie van rentegevende schuld.

Dit den 31 mei 1855 van Regeringwege aan de Tweede Kamer aangeboden ontwerp van wet luidt als volgt:

Wij *WILLEM III* enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de toestand van 's Rijks schatkist veroorlooft nadere middelen tot inkoop en amortisatie van rentegevende Nationale Schuld beschikbaar te stellen, Zoo is het dat Wij, enz.

Art. 1. Artikel 15 (tweede afdeeling) van het IXde hoofdstuk A der begrooing van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1855, bij de wet van den 30 december 1854 (*Staatsblad* n.º 186) vastgesteld voor amortisatie en aflossing van Nationale schuld, wordt verhoogd met f 6,000,000 en alzoo gebracht op f 6,926,362.50, de tweede afdeeling op f 6,934,362.50 en het geheele hoofdstuk op f 44,793,197.37.

Art. 2. Aan de middelen, bij de wet van den 30 december 1854 (*Staatsblad* n.º 192), bestemd tot goedmaking der uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooing voor het dienstjaar 1855, wordt toegevoegd de som van f 6,000,000, te weten: a, uit de beschikbare middelen van het dienstjaar 1855 een beloop van f 500,000; b, uit de beschikbare middelen van het dienstjaar 1854 een beloop van f 4,500,000; c, uit het fonds voortspruitende uit koop-prijzen van domeinen een beloop van f 1,000,000.

Art. 3. De som van f 6,000,000, waarmede, volgens art. 1 dezer wet, het IXde hoofdstuk A der begrooing van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1855 is verhoogd, wordt besteed tot het inkoop van 24, 3, 3 of 4 ten honderd rentegevende Nationale schuld, met inbegrip van 2 ten honderd voor courtage, en daarenboven kosten van af- en overschrijving, mitsgaders van roijement van certificaten van deelgeving en inschrijvingen op de grootboeken der Nationale schuld.

Art. 4. De certificaten van deelgeving en de inschrijvingen, bij inkoop verkregen, worden als geamortiseerd op de grootboeken afgeschreven. De schuldbekeentenissen van het voormalig Amortisatie-syndicaat en de schuld-brieven ten laste van 's Rijks overzeesche bezittingen, alsmede bij inkoop verkregen, worden ter vernietiging bij de Algemeene Rekenkamer overgebracht. Desniettegenstaande blijven de nummers der naar afteeling dezer wet ingekochte schuldbekeentenissen van het voormalig Amortisatie-syndicaat deelen in de lotingen die tot uitdeling van deze schuld worden gehouden.

Art. 5. Deze wet treedt in werking op den dag van hare plaatsing in het *Staatsblad*.

Lasten en bevelen, enz.

Te Rotterdam, 26

ABRENBURG & VAN NAY.